

Antykorupcja

<https://www.antykorupcja.gov.pl/ak/czy-wiesz-ze/6541,Instytucja-quotonest-servicequot.html>
2020-09-23, 10:54

Instytucja "honest service"

W latach 80. ubiegłego wieku amerykańscy prawnicy, zwłaszcza pracujący dla rządu, zaczęli rozszerzać definicję instytucji „honest service”, która jest prawem zobowiązującym do uczciwej, bezinteresownej służby, pełnionej przez funkcjonariusza publicznego na rzecz obywatela. Ten z kolei może oczekiwać i zasługuje na uczciwe traktowanie. Instytucja ta odnosi się przede wszystkim do sytuacji, kiedy funkcjonariusz dopuszcza się korupcji lub zaniecha ujawnienia konfliktu interesów.

Zgodnie z tym rozumieniem prawa federalnego, prokuratorzy mogli oskarżyć każdego urzędnika, który nie wykonywał swoich obowiązków w sposób bezstronny. Podczas procesu *McNally v. United States*, 483 U.S. 350 (1987) pojawiło się pytanie o konieczność ustanowieniem przez rząd federalny ogólnych standardów dobrego rządzenia dla urzędników rządowych i lokalnych.

Sprawa ta skończyła się wprowadzeniem ustawy o należyтым wypełnianiu obowiązków (*honest services fraud statute*), którą prokuratorzy wykorzystują nie tylko do kontroli lokalnych polityków, ale także pracowników w sektorze prywatnym.

✘ „*Honest service*” uznaje, że pełniący urząd mają obowiązek działać tylko w najlepszym interesie obywateli i pracowników. Timothy Lynch, w „*The Honest Services Statute: When Federal Righteousness Goes Off The Rail*” podaje przykład kryminalizacji zachowań stanowych ustawodawców, którzy głosząc za przyjęciem ustawy, mają nadzieję, że płynące z niej korzyści dla jakiejś małej społeczności, z której wywodzą się ich wyborcy, pozwolą im na reelekcję. Autor przytacza też przykład burmistrza, który wykorzystując swój urząd, zaklepuje stolik w restauracji.

Złamanie „*honest service*” jest łatwiejsze do wykrycia w sektorze państwowym niż w prywatnym, a sądy federalne najczęściej spotykają się z *przekupstwem* - pośrednim i bezpośrednim przy sądzeniu w sprawach tego typu.

W 1997 roku Sąd Apelacyjny Stanów Zjednoczonych w sprawie *United States v. Brumley* orzekł, że w celu uznania winnym złamania ustawy o „*honest service*” należy wykazać, że urzędnik naruszył prawo o należyтым wypełnianiu obowiązków, które nakłada na niego pracodawca.

Przewodniczący składu sędziowskiego John Roberts Jr. uznał, że społeczeństwo musi rozumieć prawo, a jeśli prawo jest niezrozumiałe, to jest nieważne. Z kolei sędzia Stephen Breyer dodał, że w szerokim rozumieniu „*honest service*” może doprowadzić do potencjalnego

uznania za przestępców pracowników, którzy uczciwie wykonają wszystkie obowiązki w pracy, jednak robią to w krótszym czasie, tak by móc jeszcze zdążyć np. przeczytać rezultaty wyścigów. W ten sposób, argumentował sędzia, kryminalizuje się 100 milionów pracowników w Stanach Zjednoczonych.

Prawo „*honest service*” jest kontrowersyjne z dwóch powodów. Po pierwsze rozmywają się granice, w jakich stosuje się to prawo. Po drugie, ustawa może naruszać zasadę federalizmu, który zakłada ograniczoną władzę rządu centralnego.

W dużym napięciu Stany Zjednoczone oczekują na decyzję Sądu Najwyższego, który w najbliższych tygodniach może orzec o konstytucyjności instytucji prawnej, jaką jest „*honest service*”. Decyzja sądu, który może uznać to prawo za legalne, uchylić je lub znacząco ograniczyć, będzie miała kolosalne skutki dla sytuacji setek wysokich rangą funkcjonariuszy publicznych i dyrektorów przedsiębiorstw oskarżonych i skazanych za oszustwa podczas piastowania urzędu. Na orzeczenie sądu zmieniające prawo o „*honest service*” z nadzieją czekają m.in.: były gubernator Alabamy Don E. Siegelman, skazany za nieprawidłowości przy dotacjach na kampanię wyborczą, lobbysta z Waszyngtonu - Jack Abramoff, odsiadujący wyrok 4 lat pozbawienia wolności za *korupcję*, lider senackiej większości Nowego Yorku - Joseph

Bruno - skazany niedawno na dwa lata więzienia i Rod Blagojevich, którego proces rozpoczął się 3 czerwca tego roku w sądzie federalnym w Chicago.

Blagojevich został aresztowany w grudniu 2008 roku i oskarżony o próbę sprzedaży senackiego wakatu Baracka Obamy, a także uzależnianie wykonania czynności służbowych od darowizn na swoją kampanię. Jeśli zarzuty wobec niego znajdą potwierdzenie w decyzji sędziego, „Blago” grozi kara 20 lat więzienia i milionowa grzywna.

Ustawa o należyтым wypełnianiu obowiązków jest prawem zawierającym zaledwie 28 słów,* będących dodatkiem do federalnego kodeksu karnego i czyni nielegalnym pozbawianie obywatela prawa do świadczenia na jego rzecz należytej służby przez *funkcjonariusza publicznego*.

* 18 U.S.C §1346 "For the purposes of this chapter, the term, scheme or artifice to defraud includes a scheme or artifice to deprive another of the intangible right of honest services"

Źródła: business-ethics.com; wlf.org; business-ethics.com; volokh.com; supreme.justia.com; U.S. Supreme Court Nears Ruling on Honest Services Law; Michael Connor • May 23, 2010 w law.uh.edu ; pbs.org; huffingtonpost.com 25.06.2009